

Dkt. Elaine Phillips, Mika, Nabii Nje ya Barabara Kuu, Kipindi cha 1 Utangulizi

© 2024 Elaine Phillips na Ted Hildebrandt

Habari, mimi ni Elaine Phillips. Mimi na mume wangu Perry tutatoa mihadhara minane ijayo kwa nabii mdogo au mshiriki wa Kitabu cha 12, Mika. Tutazungumzia kwa nini yuko "Nje ya mkanda."

Unaweza kuona hilo kwenye skrini hapo. Pia tutatumia hotuba hii ya utangulizi kuzungumzia miktadha mbalimbali ambayo inahitaji kuzingatwa kabla hatujaingia kwenye maandishi yenyewe. Kwa hivyo, tutazungumzia kuhusu nafasi yake katika orodha, hasa kama mmoja wa manabii.

Tutazungumzia kuhusu miktadha ya kijiografia na kihistoria na jinsi inavyofanya kazi pamoja. Na kisha, mwishowe, mwishoni mwa hotuba hii, tutazingatia masuala ya fasihi na theolojia. Kwa hivyo huo ndio mwelekeo kuhusu tunakoelekea katika dakika 40 zijazo hivi.

Kwa upande wa muktadha wa kisheria, Mika ni mmoja wa manabii wa karne ya nane. Na tutazungumzia zaidi kuhusu historia ambayo ni sehemu ya muktadha huo wa karne ya nane hivi karibuni. Ninapendelea kutumia neno kitabu cha wale 12 badala ya manabii wadogo kwa sababu wakati mwingine watu husikia neno dogo na huwa wanafikiri si muhimu sana kuliko Isaya, Yereimia, Ezekieli, na Danieli.

Na sivyo ilivyo hata kidogo. Hawa ni manabii muhimu sana. Kwa hivyo, tutazingatia nafasi yake ndani ya Kitabu cha 12 na washiriki wengine wa Kitabu cha 12 ambao ni manabii wa karne ya nane.

Tena, tutaingia katika historia ya hilo hivi karibuni. Lakini Hosea, Amosi, na Yona pia ni sehemu ya picha hiyo. Nina picha fupi tu ya moja ya hati zilizopatikana katika eneo la Bahari ya Chumvi.

Inapatikana mahali panapoitwa Nahal-Hever na unaweza kuona kipande kidogo tu cha sehemu ya Mika sura ya tano katika muktadha huo. Kama nilivyosema muda mfupi uliopita, ili tu kuleta pamoja picha ya manabii wetu wa karne ya nane, karne ya nane KK, kwa njia, ni wazi kwamba yeye ni wa wakati mmoja na Isaya. Na kama tutakavyoona tunapoendelea na mihadhara hii minane, kutakuwa na muunganisho mzuri kati ya kile Isaya alichosema na kile Mika alichosema.

Kwa hivyo hiyo kwa ufupi ni muktadha wa kisheria. Ninahitaji kuzingatia kidogo muktadha wa kijiografia pia. Hii ni muhimu kila wakati.

Kila ujumbe wa kibiblia hutolewa ndani ya muktadha unaolenga mahali pake. Kuna theolojia ya kimwili inayoendelea kuiba neno kutoka kwa mmoja wa wafanyakazi wenzangu, John Monson. Kwa hivyo tutatumia muda kidogo kutazama Mashariki ya Karibu ya kale, haswa eneo la Mediterania ya Mashariki.

Na kwenye ramani, tutaona, kwanza kabisa, miduara muhimu ya nguvu ambayo ni sehemu ya eneo hili la Mashariki mwa Mediterania. Bila shaka, ya kwanza ni Ashuru, ambayo ni kitovu kikubwa cha nguvu, hasa katika eneo la Mesopotamia. Pia tutajua au kutambua ukweli kwamba ingawa Misri haionekani sana katika maandishi ya Mika, hiyo ipo kila wakati kwa sababu Mesopotamia, iliyotawaliwa na Ashuru katika karne ya nane, na Misri itakuwa kile tunachokiita nchi kati yake.

Na, bila shaka, eneo kati ya maeneo haya liko kati kwa njia kadhaa, lakini kwa kadri tunavyozungumzia sasa hivi, liko kati kijiografia kisiasa. Na kwa hivyo kuna kila aina ya trafiki, mara nyingi trafiki ya kijeshi, ambayo hupitia kwenye njia zinazopitia hapa. Tutarudi kwenye hilo baada ya muda mfupi.

Hii ni picha kubwa tu. Kati ya ardhi kati ya Ashuru na eneo la Syria mara nyingi huitwa eneo la ulinzi, au jina lingine la hilo ni Aramu. Hiyo itakuwa picha ya baadhi ya historia yetu ya nyuma pia.

Kwa hivyo huo ndio muktadha wetu mkuu. Hebu tuangalie kidogo kuhusu ardhi hii ya Israeli au ardhi yetu kati ya hizo. Wazo sasa ni kupata muhtasari wa mipaka mipana ya ardhi hii.

Tutazingatia eneo la Mika hivi karibuni, lakini hapa kuna ramani ambayo inatusaidia kidogo katika suala la kuona topografia. Na tunahitaji sana kuona vipengele vya topografia tunapofikiria kuhusu mji wa Mika kuhusiana na baadhi ya maeneo mengine yanayoizunguka. Kwa hivyo kuhusu ardhi hii, ina mgongo, ikiwa utafanya, nchi ya vilima ya kati.

Kwenye ramani, unaweza kuona hilo kama mwinuko, na ni mwinuko mkubwa ambapo ni mgumu kuingia na kwa hivyo, unalindwa, limetengwa. Mengi zaidi tunaweza kusema kuhusu hilo ikiwa tungezingatia jiografia pekee. Lakini kwa madhumuni yetu, hoja ni kutambua kwamba Mungu alipowapa watu wake urithi, makabila muhimu yalipewa urithi katika nchi hii ya vilima ya kati, iliyolindwa zaidi.

Nami nitataja tatu kwa sasa. Kuna zingine pia. Lakini Yuda, ambayo wakati huo itakuwa kabila muhimu sana, Benyamini kaskazini mwa Yuda na Efraimu kaskazini mwa hilo.

Zote tatu zina eneo katika nchi hii ya vilima. Na, bila shaka, Yerusalemu itakuwa mahali pa kimkakati kati ya Yuda na Benyamini. Lakini, kama ilivyo kwa kila makazi madogo katika eneo hili, inalindwa.

Upande wa magharibi wa nchi yetu ya vilima ya kati, tuna, kwanza kabisa, kile kinachoitwa Shefela. Hilo ni neno la Kiebrania, ambalo linamaanisha kuwa chini au kuinama, ukitaka. Na mara nyingi, hili hutafsiriwa nchi za chini au vilima, kulingana na tafsiri unayosoma.

Na hivyo hizo ni miteremko au vilima vya mgongo huu wa kati. Na kisha, huko nje kwenye pwani, tuna uwanda wa pwani unaotawaliwa na Wafilisti katika eneo hili mahususi. Lakini kwa sababu ni tambarare na ni rahisi kupita, hii ndiyo njia au eneo ambalo njia hiyo ilichukua kimataifa.

Kwa hivyo, kama tungezungumzia kuhusu Misri ikijaribu kuelekea kaskazini kuelekea Mesopotamia, ungewaruhusu kupitia eneo hili au kinyume chake. Wakati Ashuru itakapojaribu na kufanikiwa kuwa mkali kuelekea Misri, watakuwa wakipitia hapa. Kwa hivyo kumbuka hilo kwa sababu kinachotokea kwenye uwanda wa pwani hakibaki hapo.

Mara nyingi itapita Shefela. Na tutasema zaidi kuhusu hilo kwa muda mfupi. Upande wa mashariki wa mgongo wetu wa mlima, kwa kumbukumbu tu, hatutafanya mengi na hili, lakini kumbuka tu kwamba tuna jangwa na kisha Bonde la Ufa.

Bonde la Ufa katika eneo hili lina Bahari ya Chumvi au Bahari ya Chumvi, Bonde la Yordani, na Bahari ya Galilaya. Eneo la jangwa kati ya nchi yetu ya vilima vya kati na Bonde la Ufa ni tasa. Liko kama maili 12 kutoka juu ya mgongo wa nchi hiyo ya vilima hadi Bonde la Ufa.

Iko kwenye kivuli cha mvua, kwa hivyo hainyeshi mvua nyingi. Huo ndio muhtasari wetu. Lakini ni wazi, sasa tunahitaji kuzingatia Yudea na Shefela kwa sababu hapa ndipo Mika anatoka.

Nitasema zaidi kuhusu Mika kuwa anatoka eneo hili na pengine kuhubiri Yerusalemu baadaye kidogo. Lakini hapa tena, ramani nyingine ambayo tunataka kuizingatia, kwa namna fulani ikilenga eneo hilo la vilima huko. Kama nilivyodokeza muda mfupi uliopita, vitisho vyetu vikubwa tunapokuwa na magari ya kijeshi yanayopitia hapa na si tu kupitia hapa bali pia kufanya kazi ya kuvamia nchi ya vilima kwa sababu baadhi ya vitisho hivyo katika historia, si tu katika karne ya nane KK, tunakusudia kuingia katika nchi ya vilima na vituo vikubwa vya umeme au labda niseme vituo vya kidini vya kisiasa kama Yerusalemu.

Kwa hivyo, vitisho vyetu vikubwa vitatoka katika nchi ya vilima. Na eneo hilo la Shefela ni muhimu kwa uelewa wetu. Kuna mabonde ya mashariki-magharibi yanayopitia vilima hivi vya chini, sivyo? Na kwa hivyo, yanageuka kuwa njia za uvamizi kuingia nchini. Kuna tano kati yao.

Sitazitaja kutoka kaskazini hadi kusini. Kama tungekuwa tukifanya jiografia inayozingatia hili, tungetumia muda mwingi nayo. Lakini mbili zetu za chini, mbili za mwisho nilizoziandika hapo zenye mishale hiyo, zitakuja katika maeneo ambayo yalikuwa muhimu sana kwa mahali Micah alipotoka.

Hizi ndizo njia za uvamizi kuingia ndani ya ufalme wa Yuda. Yerusalemu tayari imependekeza hili. Sasa tunaweza kuona mahali ilipo.

Iko katika eneo la nchi ya vilima lililolindwa. Ukiangalia ramani hii, kwa ufupi tu, utaona kati ya kiashiria hicho cha eneo la Yerusalemu na mishale yetu ya bluu kwamba ni migumu. Na kwa nia na madhumuni yote, mfumo wa bonde, vilima, mabonde yote yenye umbo la V, hutoa kizuizi cha asili, ngome ya asili kwa Yerusalemu.

Bonde la Zorich ni muhimu sana hapo. Kwa hivyo, ili kufika Yerusalemu, ikiwa mtu angejaribu kushambulia, kwa mfano, lazima utafute njia yako ya kuingia kupitia mabonde hayo na kupanda mlima. Hivi ndivyo washambuliaji wamefanya kwa karne nyingi, lakini hasa itatokea katika siku za Mika.

Na Perry atakaposhughulikia sura ya kwanza katika hotuba inayofuata, utaona baadhi ya mambo hayo yakiendelea. Kwa vyovyote vile, wanajiografia mara nyingi wamefikiria eneo hili la Shefela kama eneo la ulinzi. Watu wanapojaribu kuvamia kutoka uwanda wa pwani hadi nchi ya vilima, hupitia hilo.

Yuda inapokuwa na nguvu kidogo, wanaweza kuisukuma nyuma kuelekea Magharibi. Na kwa kweli tutaona baadhi ya mifano ya hilo tunapoangalia muktadha wa kihistoria katika karne ya nane. Kwa vyovyote vile, hapa ndipo Moresheth Gath ilipo.

Kuna tofauti kidogo ya maoni kuhusu mahali ambapo mji wa Mika ulikuwa kwa sababu sura ya kwanza inataja miji yote miwili ya Moresheth Gath na Moresheth Gath, lakini iko karibu vya kutosha kwa kila mmoja takriban ndani ya maili mbili na nusu hadi tatu. Na tutagundua tu kwamba hapo, eneo hilo ni kwamba kuna mji wa Mika ulio mstari wa mbele katika eneo hili lililokumbwa na vita au eneo ambalo huenda likakumbwa na vita . Kwa hivyo mtu anayeishi hapo angejua tishio la uvamizi.

Na hilo ni jambo ambalo tunapaswa kulikumbuka sana tunapoendelea mbele katika historia. Na kisha katika maandishi yenyewe. Naam, baada ya kusema hayo, wacha nitoe maoni moja zaidi kuhusu Moresheth Gath au Moresheth Gath kwa sababu sura ya kwanza, mstari wa kwanza inamwita Mika Moreshti .

Anatoka Moresh . Wazo ni kwamba ameipa jina hilo badala ya kusema Mika mwana wa X au Mika mwana wa chochote kile, kwa sababu labda anahubiri Yerusalemu na kwa hivyo anatambuliwa kwa mji wake wa nyumbani na si kwa jina la baba yake au jina la ukoo wake. Kwa hivyo sasa tuna nabii huyu kutoka "nje ya barabara" tena,

labda akienda Yerusalemu kutoa jumbe zake, ambazo ni jumbe zenye changamoto, lakini tutazifikia baadaye kidogo.

Hiyo ni jiografia kwa ufupi. Kwa ajili ya historia tu, na huu ni muda mfupi sana, lakini uko hapa kutusaidia kupata ufahamu wa kile kilichotokea katika karne zilizopita kabla ya wakati wa Mika. Na kisha ni wazi kile kitakachofuata baadaye kwa sababu yeye ni nabii na kwa hivyo atazungumza kidogo pia.

Kwa kupitia tu, tuna ufalme mmoja, Daudi, akifuatiwa na Sulemani. Haidumu kwa muda mrefu, ni wazi. Baada ya kifo cha Sulemani, mwanawe Rehoboamu anafanya makosa ya kipumbavu.

Ufalme huo umegawanyika kati ya makabila ya kaskazini na kabila la kusini la Yuda, ambalo limejikita ndani yake na labda baadhi ya washirika wa Benyamini pia. Lakini mnamo 931 KK ufalme huo utagawanyika. Sasa, kwenye chati hii, hakika huoni kila mtu anayetawala hata kidogo, lakini nimebainisha mambo muhimu, kama vile majina ya watu muhimu kuhusu maandishi ya Mika.

Kwa hivyo, chini ya ishara hiyo ya 860 hadi 50, utaona jina Ahabu. Mtu mkuu katika suala la nasaba ya Omri. Tutazungumzia hilo baadaye, lakini Omri anaanzisha nasaba muhimu.

Anahamisha mji wake mkuu hadi mahali ambapo pana ushawishi mkubwa zaidi kwa wageni na Ahabu, mwanawe watafuata nyayo za Omri na kukubali ibada ya Baali na mambo mengine yote. Hili ni muhimu kwa kile kitakachotokea kwa Mika na maandishi ya Mika na hasa mambo mengine ambayo atasema katika sura ya sita. Kwa hivyo tunapaswa kushikilia hilo.

Ni wazi, tutarudia baadaye. Tukiendelea mbele, nilitaja baadhi ya manabii wetu wa karne ya nane, Hosea na Amosi, na kwa njia, Yona anaingia hapo pia, ni muhimu kama watu wa wakati huo. Mnamo 722 KK, tunaona Ufalme wa Kaskazini ukianguka, na Hosea na Amosi wametabiri hili.

Je, haishangazi kwamba katika rehema na huruma nyororo za Mungu, hata kama Ufalme wa Kaskazini umejaa kila aina ya mambo mabaya ambayo wamefanya, ibada ya sanamu, n.k., Bwana bado anawatumia sauti za kinabii za Hosea na Amosi? Na, bila shaka, Yona atafaa hapo pia. Kuanguka kwa Kaskazini mwaka wa 722 KK, Mika na Isaya, waliotabiri wakati wa utawala wa Yothamu, Ahazi, na Hezekia, kama unavyoona, wanaishi katika wakati usio na utulivu sana.

Tena, ratiba hii imefupishwa sana. Nataka tuone nafasi ya Mika ikilinganishwa na wafalme muhimu na matukio muhimu. Na kisha, kuendelea hadi mwisho wa ratiba, Mika atakuwa na machache ya kusema kuhusu matarajio ya Babeli.

Bila shaka, hilo lithahusisha uhamisho pia. Kwa hivyo hapa tunao kuhusu ratiba fupi sana. Ramani moja zaidi kwa sasa kwa sababu tunataka baadhi ya masuala haya ya ufalme yafunuliwe katika muktadha wao wa ramani.

Nilitaja mgawanyiko katika ufalme. Hatimaye Samaria inakuwa mji mkuu wa ufalme mkubwa wa Kaskazini. Hapo awali, Rehoboamu, mwana wa Sulemani, alipochukua marumaru yake na kwenda nyumbani, Yeroboamu, mwana wa Nebati, alianzisha mji mkuu huko Shekemu, lakini utahamishwa na utahamishwa na mtu niliyemtaja muda mfupi uliopita, Omri, ambaye alihamisha mji mkuu hadi Samaria.

Baada ya muda mfupi, karibu niangazie mshale wa rangi ya chungwa hapo, lakini kwa sasa, angalau tuielekeze Yerusalemu hapa pia. Huu ni mji mkuu wa ufalme wa Kusini. Ukiangalia hata topografia kwa ufupi kama inavyowakilishwa kwenye ramani hizo, unaona kitu.

Na unaona kwamba mshale huo wa rangi ya chungwa unaowakilisha Samaria uko wazi zaidi kulingana na eneo lake, wazi zaidi kidogo kuelekea Magharibi na kwa nguvu zinazoweza kuwa zinatoka Magharibi. Sasa, kuna mengi zaidi ambayo tunaweza kusema kuhusu athari ya kinachoendelea na ibada ya Baali, na Foinike, n.k. Lakini nataka tu utambue hilo.

Haishangazi basi kwamba Waashuri wanapovamia, wanaweza kuitiisha na kuichukua Samaria. Lakini Yerusalemu inafanikiwa kuhimili hilo. Kwa hivyo hiyo inatosha kwa sasa kwa upande wa ramani iliyoangaziwa.

Tunahitaji kufanya kidogo tu na upanuzi wa Ashuru kwa sababu Ashuru iko mbali sana huko Kaskazini-mashariki. Hapa, tuna ramani ya himaya ya Ashuru, ambayo ilikua baada ya muda. Hata kama huwezi kuona hadithi ndogo upande wa chini kulia wa ramani hii, haya ndiyo tunayohitaji kuyaona.

Kwa sababu chini ya mtawala wa Ashuru aitwaye Tiglath-Pileser III, katika duaradufu hilo jekundu ni eneo ambalo lilikuwa likimlipa ushuru na, kwa nia na madhumuni yote lilitiishwa kwake. Na, bila shaka, tunaona sehemu muhimu za nchi kati ya hizo zipo. Sio Samaria tu bali pia una Ahazi, ambaye atakuwa mtawala huko Yerusalemu, ambaye karibu anamwabudu Tiglath-Pileser na upanuzi wa Ashuru.

Kwa hivyo, kuna kila aina ya mambo ya kijiografia yanayoendelea hapa. Lakini kwa madhumuni yetu, tunahitaji tu kuona athari yake hapo. Acha niandike baadhi ya mambo, au maandishi ninayopaswa kusema, baadhi ya mambo ambayo nimejaribu kuyaweka kwenye ramani.

Wakati wa karne moja au nusu karne kabla ya wakati wa Mika, kwa kweli, ilikuwa karibu tu wakati Yona alikuwa akitabiri, sivyo? Kizazi, kizazi cha kinabii, kabla ya Mika

kuingia. Ashuru ilikuwa katika hali ya mvurugo wa ndani. Kulikuwa na kila aina ya mambo ambayo yalikuwa yakiwasumbua ndani.

Hatuhitaji kuingilia kati. Hoja yetu ni kwamba hawakuwa wakizingatia sana kile kilichokuwa kikiendelea nje ya migogoro yao ya ndani na mipaka yao ya mgawanyiko. Hilo linabadilika.

Na inapobadilika, mawazo yao yanageukia upande wa magharibi tena. Nilitaja jina Tiglath-Pileseri III muda mfupi uliopita. Na kwa hivyo, haya ndiyo tunayohitaji kujua kumhusu kulingana na mandhari ya Mika, hasa sura ya kwanza hadi ya tatu ya Mika.

Kwa sababu yapata mwaka 740 KK, ukikumbuka ramani hiyo ambayo tumeiangalia hivi punde, una Tiglath-Pileser akiwa safarini. Anaichukua Syria yote miwili. Anafika kwenye ufalme wa Kaskazini.

Kuna muungano fulani kati ya Kaskazini na kati ya Syria na Kaskazini, na hilo litaamua kinachoendelea pia. Lakini mnamo 734, tarehe muhimu, Tiglath-Pileser anapitia Ufilisti, na anafikia aina ya mpaka, mpaka wa asili. Unaitwa Kitabu cha Misri, kumaanisha kuwa amepita katika uwanda wote wa Wafilisti.

Kulingana na ushahidi fulani wa akiolojia unaoonekana katika baadhi ya miji hii iliyoharibiwa katika Shefela ya Magharibi, inaonekana kulikuwa na mashambulizi yaliyowaathiri pia wakati huu. Mtawala wetu anayefuata kukumbuka ni mtu anayeitwa Sargon II. Katika kila moja ya visa hivi, kuna mengi zaidi ya kusema kuhusu haya, lakini kwa madhumuni yetu, yeye ndiye aliyeishia kuichukua Samaria.

Unakumbuka ratiba yetu. Tuna mwaka 722 KK na kuanguka kwa ufalme wa Kaskazini. Lakini Sargon hakuichukua Samaria tu, bali pia aliila Ashdodi na Gathi, na kuna maandishi ya kutosha nje ya Biblia.

Hatuna hili katika maandishi ya Biblia, lakini kuna ushahidi wa kutosha nje ya Biblia kuonyesha kwamba alipochukua Ashdodi, kulikuwa na operesheni kubwa kwa upande wa Sargon II. Hili ni jambo kubwa kwake. Na kwa hivyo, pendekezo ni kwamba, kwa kuwa watu wanajaribu kufafanua historia ya Mika, labda kulikuwa na uvamizi fulani ndani ya nchi kutoka Ashdodi.

Ashdodi iko karibu sana na Bahari ya Mediterania. Ni mojawapo ya miji mikubwa ya Wafilisti, lakini labda alifanya mashambulizi kadhaa ndani ya nchi pia. Zaidi ya hayo, wakati wa Sargoni, baadhi ya watu watasema kwamba dalili tuliyonayo mwishoni mwa Isaya sura ya 10, ni ya kuvutia sana mistari minne hapo kwa sababu katika Isaya sura ya 10 mwishoni, inaelezea jinsi Ashuru ilivyokaribia na inaelezea mji mdogo kwa mji mdogo ukitokea Kaskazini kuelekea Yerusalemu, ikitaja njia ya Mikmashi, ikitaja Rama, ikitaja Nobu, baadhi ya maeneo yaliyokuwa kwenye njia ya mashambulizi yakija Yerusalemu kutoka Kaskazini.

Na kwa hivyo, pendekezo ni kwamba wakati wa Sargoni, labda tunachopata ni shinikizo kutoka Magharibi na kisha shinikizo kutoka Kaskazini pia. Na kisha kukumbuka kwamba mji mkuu wa Kaskazini Samaria tayari umeanguka. Kwa hivyo, Yerusalemu tayari inahisi shida wakati huu.

Labda mtawala wetu maarufu wa Ashuru kuanzia karne ya nane hadi karne ya saba ni Senakeribu. Baada ya kifo cha Sargoni mwaka wa 705, Senakeribu alichukua madaraka. Wakati wowote mtawala mkuu anapokufa, kuna kiasi fulani cha machafuko na ghasia, na kwa hivyo ulikuwa na baadhi ya watawala hawa wa eneo hilo kuzunguka Yuda wakijaribu kuasi kidogo. Senakeribu alishiriki katika kampeni, si moja tu, bali kampeni nyingi.

Anataja katika baadhi ya maandishi yake kwamba alishinda miji 46 huko Yuda. Tena, tunahitaji tu kuchambua hilo na kufikiria kidogo. Kama angeshinda miji 46 huko Yuda, ingekuwa imepitia aina kubwa za uvamizi.

Kisha anazungumzia Ashkeloni na Ekroni. Miji hiyo miwili ilikuwa ya kitamaduni ya muda mrefu ya Wafilisti ambayo bado ilikuwapo. Na kisha labda tunayo yetu muhimu zaidi kwa sababu imeandikwa mara nyingi kama ushahidi wa shambulio lake dhidi ya Yerusalemu au jaribio la kushambulia Yerusalemu.

Anaichukua Lakishi na kujaribu kuichukua Yerusalemu pia, baada ya kutuma wajumbe huko juu. Hili ndilo linalojulikana zaidi kwa sababu, bila shaka, tumeiandika katika Wafalme. Tumeiandika katika Isaya pia, lakini ninataja haya mengine ili kuyakumbuka au kutusaidia kukumbuka kwamba labda kile ambacho Mike anapitia ni mfululizo mzima wa mashambulizi ya kijeshi na aina mbalimbali za hali zinazosumbua.

Kwa hivyo, huu ni wakati muhimu sana kwetu kuzingatia kidogo kutoka kwa mtazamo wa Israeli na Yuda. Hebu tuangalie jinsi hii ingeweza kuwaathiri kupitia lenzi za watu waliokuwa wakitawala wakati huo. Kufikia wakati huu, Ufalme wa Kaskazini umekuwa chini ya utawala wa Yeroboamu wa pili, huyo ni Yeroboamu mwana wa Yoashi.

Alikufa katikati ya karne ya nane. Yeye ni kama mtu wa wakati mmoja na Uzia—Uzia Kusini, Yeroboamu wa pili, Yeroboamu mwana wa Yoashi Kaskazini.

Anapoondoka kwenye tukio, unaposoma 2 Wafalme 15, unaona karibu kuvunjika kwa Ufalme wa Kaskazini. Mauaji moja baada ya jingine na kuvunjika kabisa. Kwa njia, ni ukumbusho tu kwamba Yona yuko katika muktadha huu pia, lakini hatusomi kuhusu Yona hivi sasa.

Chini Kusini, kama nilivyosema muda mfupi uliopita, Uzia alikuwa mtu wa wakati mmoja na Yeroboamu, mwana wa Yoashi. Uzia ametawala kwa miaka 52. Bila shaka, sehemu ya hilo ni kutawala pamoja na mwanawe Yothamu kwa sababu tunaposoma ujasiri wa kuingia hekaluni kutoa uvumba akiwa amepigwa na ukoma na kwa hivyo, atalazimika kutawala pamoja na mwanawe.

Sasa, Uzia alikuwa Mfalme aliyefanikiwa sana. Unaposoma masimulizi hayo, ana mashine za kivita. Anapenda udongo.

Anafanya mambo haya yote na anapanua miji kuelekea Magharibi. Huu ni wakati mzuri kiuchumi, lakini huenda kukawa na kifungu kidogo hapa na nitarudi kwenye kifungu kidogo hicho baadaye kidogo. Kwa hivyo endelea tu na hilo.

Wakati mwingine, uchumi mzuri huzaa aina nyingine za mambo ambayo huenda yasiwe mazuri kama hayo, na ambayo yanaweza kuwa sehemu ya matatizo ya kimfumo ambayo tayari yanaendelea. Yanathibitishwa katika nusu ya mstari mfupi, nusu ya mstari mfupi. 2 Mambo ya Nyakati 27:2, mwana wa Yothamu Uzia anachukua nafasi kamili kutoka kwa Uzia, na ilisema alikuwa mfalme mzuri, lakini nukuu, watu waliendelea kufanya uovu, ambayo ina maana kwamba tayari wamewekwa katika mfumo wa kufanya aina hiyo ya kitu na wanaonekana tu kuendelea, na hilo litakuwa muhimu kwa mazingira yetu ya kitamaduni, kidini, na kisiasa kwa Mika.

Naam, Ahazi anakuja na tunamjua Ahazi kwa kuwa mwovu kweli, mwovu kweli, aina zote za ibada ya sanamu, anafunga milango ya hekalu, anaagiza madhabahu za kigeni na hata kufikia hatua ya kuwapitisha watoto wake, wanawe motoni. Hiyo ni historia ambayo pia tunahitaji kuirudia baadaye. Lakini kuhusu matokeo yake na kwa ufalme mdogo wa Yuda anaoutawala, tuna yafuatayo na nitayazingatia tu.

734—kumbuka hiyo ndiyo tarehe ambayo Tiglath-Pileseri alipitia. Alipita hadi kwenye Kijito cha Misri, na inaonekana alikuwa akifanya mambo. Kwa hivyo karibu wakati huo, kama miaka miwili huko, Ahazi, na hii ni adhabu kutoka kwa Bwana Mungu Mwenyezi kwa sababu ya uasi wa Ahazi, Ahazi atavumilia mashambulizi kutoka kwa muungano wa pamoja, ikiwa utafanya, wa ufalme wa Kaskazini na Shamu. Kwa njia, Isaya 7 itarejelea hili.

Sawa. Lakini hii inaitwa vita vya Siria na Efraimu, na tunapaswa kuwa waangalifu tusiruhusu mstari mmoja au miwili au mitatu au minne kututoroka bila kuisoma kwa makini. Kulikuwa na watu wengi waliouawa.

Kulikuwa na watu wengi waliotekwa katika hilo. Hawa ni watu wa Ufalme wa Kaskazini dhidi ya watu wa Ufalme wa Kusini. Huyu ni ndugu dhidi ya ndugu.

Huu ni muktadha mbaya tunapoufafanua kidogo tu, na tunahitaji kukumbuka hilo tena kama msingi wa Mika na baadhi ya matukio. Baadaye katika sura hiyo hiyo, tena, hukumu ya Mungu dhidi ya Ahazi kwa uasi wake. Alishambuliwa kutoka Kusini-mashariki na Edomu.

Alishambuliwa kutoka Magharibi na Wafilisti. Wanafanya uvamizi katika nchi yake pia. Katikati ya haya, anahitaji msaada, na kwa hivyo anaomba msaada kwa Tiglath-Pileseri. Hili, bila shaka, ni kosa kubwa kwa sababu linamletea nguvu na uwezo wa Waashuri chini yake kwa nguvu zaidi.

Kwa hivyo tayari, katika kipindi hicho cha awali, miongo michache kabla ya Senakeribu, tuna ukali wa Waashuri, ambao upo sana. Ahazi atauhisi. Bila shaka, Hezekia ataendelea kuuhihi.

Naam, tuna Hezekia anaanza kutawala mwaka wa 716. Kwa wale wote wanaopenda tarehe, kuna tofauti fulani ya maoni kuhusu tarehe hii ya kutawazwa mwaka wa 716, lakini tutaacha hapo kwa sasa kwa sababu tuna wasiwasi zaidi na ukweli kwamba Hezekia atatambua hofu iliyotokana na Ahazi na uasi wake. Hezekia ataleta mageuzi.

Pia atalazimika kushughulikia hoja ya Senakeribu kuelekea Yerusalemu kutoka Lakishi na kuwatuma wajumbe wake wote huko juu. Kwa hivyo, anaweka ulinzi wa ajabu, ikiwa ni pamoja na kuta na kuhakikisha kuwa maji yanakuwepo. Lakini hayo ni kama msaidizi wa mahali tunapotaka kumlenga Mika.

Naam, Mika Mmerashti au Mmerashti anaingiaje katika hili? Hebu tutoe mapendekezo. Tayari nimetaja baadhi yao, lakini tutajaribu kuyaelezea kidogo tu. Tayari nimependekeza kwamba Mika aliitwa kuwa sauti ya unabii katika wakati wa msukosuko mkubwa, wakati wa msukosuko mkubwa.

Na tunaweza kuanza tu kufikiria, tena, kwa historia hiyo ndogo niliyotupa, ni aina gani ya mambo ambayo yangukuwa sehemu ya uzoefu wake. Kuanzia kuishi kwenye mstari wa mbele katika eneo la ulinzi, kuona wimbi baada ya wimbi la mashambulizi, labda kutoka kwa Waashuri, labda kutoka kwa Wafilisti, nani anajua? Lazima atoe unabii katika muktadha huo. Ni wazi alikuwa sauti ya kukumbukwa.

Na nilitaja hili kwa sababu yapata miaka mia moja baadaye wakati Yeremia anatoa mahubiri, yanaitwa moja ya mahubiri yake ya hekaluni. Mojawapo iko katika Yeremia 7, na nyingine iko katika Yeremia 26. Na katika Yeremia 26, anachosema kuhusu uharibifu ujao wa hekalu kinamtia katika maji ya moto sana.

Watu wako tayari kumuua. Kila mtu, anatumia kwa uhaini, na yuko karibu kuhukumiwa kifo hadi baadhi ya wazee waseme, sasa, subiri kidogo. Tulikuwa na Mika wa Merashti katika muktadha huo.

Anaitwa Mikaya, lakini ni mtu yule yule. Na wanamnukuu. Wananukuu kile ambacho Mika alisema katika sura ya tatu, mstari wa 12.

Wananukuu. Na hii ni ahueni kwa Yeremia. Wanasema kama Mika alisema hivi katika siku za Hezekia, na Hezekia akatubu kwa hilo, inawezekanaje kwamba tunafikiria kumuua Yeremia kwa kusema kitu kama hicho katika hali hizi? Kwa hivyo, kwa vyovyote vile, unaelewa hilo.

Pendekezo la mwisho basi, si la mwisho, bali angalau pendekezo katika hatua hii, huku Mika akiishi katika miongo hii yenye misukosuko kweli, Uzia anakufa. Kuna wasiwasi wa kutosha, hata anapokufa baada ya miaka 52 ya kutawala. Mika anaishi, anatabiri, ameitwa kuzungumza kupitia maovu ya Ahazi na hata katika mageuzi ya Hezekia.

Maneno ambayo tutajifunza, maneno ambayo tutajifunza katika mihadhara hii saba ijayo, yanaweza kuchunguzwa kwa ajili ya matatizo yote yaliyotokea hapo. Kulikuwa na matatizo ya kijamii, matatizo ya kidini, na matatizo ya kisiasa, na yote yaliunganishwa katika matamko ambayo alikuwa akitoa. Ninapoanza kuzungumzia muundo wa fasihi wa kitabu hiki, moja ya mambo ambayo tutaona ni kwamba kuna manabii wengi, na wakati mwingine hayaonekani kuwa yameunganishwa kikamilifu kila wakati, lakini hata hivyo, yana mwelekeo wa hukumu ya Mungu kila wakati, pia yakipunguzwa kwa vipindi na ahueni ya Mungu.

Lakini tutazifikia hizo kwa muda mfupi. Jambo la kwanza linahusiana na muundo. Kama nilivyosema muda mfupi uliopita, tunashughulika na baadhi ya watu, tuseme, hadi 21; Sidhani kama ni lazima wawe wengi hivyo, bali ni zaidi ya dazeni ya unabii tofauti.

Swali litakuwa, haya yanahusiana vipi? Swali la pili ni, je, tunaweza kuhusisha vipindi maalum vya kihistoria na hivi? Sasa, kuna baadhi ya wasomi wanaosema vinaanzia wakati wa Mika hadi baada ya uhamisho. Sitaenda upande huo. Unahitaji tu kujua kwamba hiyo ni sehemu ya suala hilo.

Ninachopendekeza, au tuseme, tukisema hivi, ni kwamba kuna njia mbili zinazowezekana za kuangalia jinsi manabii hawa wanavyoweza kuungana. Ya kwanza, kama unavyoona, ina vipengele vitatu vya msingi, ikitambua kwamba si kila mtu anayekubaliana. Sura ya kwanza hadi ya tatu mara nyingi huonekana kuwa pamoja sana kwa sababu Samaria na Yerusalemu zinatajwa mara moja katika sura ya kwanza, mstari wa tano hadi wa saba, na kisha Yerusalemu katika 3:12.

Na kwa hivyo, kuna wale wanaosema, sawa, hilo linashikamana. Kuna mkazo wa kuhukumu kwenye miji hii miwili mikuu muhimu, huku Samaria ikiondolewa haraka sana, lakini bado kuna mkazo juu yake. Kuna wale ambao huona mgawanyiko kati ya

kitengo hicho, ambao ni mgumu kidogo, lakini kitengo hicho, na kisha kinachoendelea katika sura ya nne na ya tano.

Kwa sababu katika sura ya nne na ya tano, tuna mwelekeo mwingi, angalau katika sura ya nne, kuhusu Mlima Sayuni. Na inazidi kuwa ngumu kidogo, lakini kuna hisia kwamba mwelekeo wa mustakabali wa Mlima Sayuni, na kuna idadi kadhaa ya mustakabali tofauti katika sura ya nne, utafuatiliwa katika sura ya tano na si mtawala wetu kutoka Bethlehemu tu bali pia kukatizwa kwa mwisho kwa mambo yote mabaya ambayo yamekuwa sehemu ya uzoefu wa Yuda mwishoni mwa sura ya tano. Kama nilivyosema, hilo linakuwa gumu zaidi kuhusu jinsi hayo mawili yanavyoingana .

Sura ya sita na saba zinaonekana kama zinaanza na mzozo mkubwa wa agano na kinachotokea kutokana na hilo. Sura ya saba mwanzoni ni maombolezo, sehemu nyingi za maombolezo hayo, na urejesho wa mwisho. Kwa hivyo hiyo ni njia moja ya kuiangalia.

Njia moja ya kushughulikia jinsi kila sehemu inavyoweza kushughulikiwa inachukuliwa kwa mfuatano. Kuna wale wanaoona vitengo vinne tofauti na vitatu. Nitapitia hili haraka kiasi, nikitoa wito wa umoja na mtazamo wa umoja unaozunguka mada za hukumu ikifuatiwa na wokovu.

Tena, hili ni rahisi kuona katika vitengo vya kwanza kuliko ilivyo katika vingine, lakini hebu tuone jinsi vinavyofanya kazi. Sura ya kwanza na ya pili zimeunganishwa, si moja hadi tatu, kama tulivyoona muda mfupi uliopita, lakini moja na mbili zimeunganishwa, na zinaanza, kama ninavyokuonyesha, na maneno ya unabii dhidi ya Samaria. Kisha, yote yanalenga eneo la Shefela na Yerusalemu inakaribia.

Sura ya pili bado ni hukumu, bado ni hukumu, lakini wakati huu ni hukumu dhidi ya dhambi zaidi za kijamii. Na kisha wale ambao ni manabii wa uongo wanaowakilisha ukweli kwa uwongo. Mfuatano huo wa hukumu, katika sura yote ya kwanza na sehemu kubwa ya sura ya pili, una mwisho mwema, kama utafanya, katika mistari ya 12 na 13 ya sura ya pili kwa sababu kutakuwa na mabaki watakaookolewa.

Na hivyo basi, kulingana na mpango huu, tuna sura mbili za kwanza tu, hukumu, na wokovu. Sehemu ya pili inaanza na sura ya tatu. Na tena, una hukumu nzito na kali iliyotangazwa dhidi ya watu ambao ni wakali kabisa, wafisadi kabisa, waongo kabisa kwa upande wa manabii.

Na kilele cha hilo, bila shaka, ni utabiri wa kuanguka kwa Yerusalemu. Na hilo hutokea, kama tulivyokwisha kuona katika sura ya tatu, mistari wa 12. Lakini mfuatano huo wa hukumu unafuatwa na mabadiliko haya kuelekea kuinuliwa, urejesho wa Yerusalemu iliyoharibiwa ambayo tuliiona mwishoni mwa sura ya tatu.

Na kisha mabaki yanajitokeza tena tunapoendelea na sehemu ya kwanza ya sura ya nne. Kwa hivyo kitengo chetu cha pili kinaanza kutoka sura ya tatu, mstari wa kwanza hadi sura ya nne, mstari wa nane. Kitengo cha tatu na cha nne ni cha msukosuko zaidi kidogo kwa sababu vinaonyesha msukosuko wa kwenda, nini, nini kinaendelea.

Kwa hivyo, katika kitengo hiki cha tatu kuna mawimbi ya kiwewe. Sura ya nne, kuanzia mstari wa tisa, mambo mabaya yatakayotokea, lakini kisha ushindi fulani wa watu wa Mungu ukaingiliana. Katika sura ya tano, kuanzia mstari wa kwanza, ahadi ya mfalme huyu mchungaji, yule anayetoka ni wa zamani, ambaye atawaokoa mabaki ya Yakobo.

Lakini basi, bila shaka, kuna aina ya lebo. Imezungumziwa kwa njia nyingi kidogo. Sura ya tano inaishia na ahadi, lakini pia ni onyo kwamba Mungu atakatilia mbali kila kitu kinachoabudu sanamu.

Kisha, uwazi mdogo kidogo katika kuhama kutoka hukumu hadi ahadi. Badala yake, imechanganywa. Tunaona jambo lile lile likitokea katika sura ya sita na saba, ambazo zinaonekana kama za mwisho kati ya sehemu hizi nne.

Sura ya sita ni mzozo maarufu wa agano, ambao labda unajulikana zaidi kwa sababu ya sura ya sita, mstari wa nane: Bwana anataka nini kutoka kwako, Ee Adamu? Na kisha tutashughulikia jibu hilo zuri linalokuja. Katika hilo, una matokeo ya agano lililovunjwa, ambalo tena, ni la kuhukumu kidogo, lakini unatumaini kwamba litaonekana gizani, litawashinda maadui, na kisha ahadi ya Mungu mwishoni mwa sura ya saba, jinsi atakavyotupa dhambi zao zote baharini. Hizo ni njia mbili za kufikiria kuhusu muundo ambao angalau unaruhusu jinsi pengine kuna aina fulani ya muundo.

Kama nilivyosema muda mfupi uliopita, kuna wale wanaosema, ah, tutaachana kabisa na muundo huo, lakini nadhani sitaki kwenda upande huo kabisa. Mojawapo ya sifa muhimu za Mika na shughuli hii ya kinabii ni kile kinachoonekana wazi. Sio sehemu pekee, lakini maombolezo yanaonekana wazi katika Mika, hasa katika sura ya kwanza na pia katika sura ya saba.

Na kinachoendelea hapa ni kuhuzunika kwa dhambi za watu. Kwa nini tunatumia muda na hili? Kwa sababu lugha, si kwa sababu ya uchaguzi wa maneno tu bali kwa sababu ya muundo wa lugha yenyewe, inatoa maombolezo. Wakati fulani katika Kiebrania, inavunjika waziwazi.

Sasa, nitakusomea maelezo niliyotoa kuhusu hili, ingawa pengine kuna mengi zaidi ambayo yanapaswa kusemwa. Ni ushairi wenye misukosuko.

Ni mbichi. Ni ngumu. Sura ya kwanza, vifungu vifupi na sentensi fupi, inakamata mkanganyiko halisi wa shambulio, vita, kukimbia, na hofu.

Na kumekuwa na wasomi ambao wamesema mistari saba ya mwisho ya sura ya kwanza lazima inawakilisha upotevu wa sehemu ya hati. Safu wima ya upande wa kulia wa hati imepotea tu kwa sababu wanaona kuwa haeleweki sana. Lakini sidhani kama tunahitaji kwenda hivyo kwa upande wa maandishi.

Badala yake, tunaona kwamba ushairi unawakilisha hofu, kuvunjika, na hisia ya kutoelewana kabisa na ukosefu kwa sababu Mika amevunjika moyo kutokana na hili, lakini anachoelezea ni watu waliovunjika moyo pamoja na jamii zilizovunjika. Kwa hivyo, yote yanayofuata katika sura hiyo ni yale ya kuomboleza kwake; kama nilivyosema, anaomboleza huzuni yake. Yote yanayofuata yamevunjika moyo kwa lugha na kwa kile kinachotokea ardhini, kana kwamba ni hivyo.

Kuhusiana na hilo basi, tunapaswa kutumia mawazo yetu ya kuona na pia kusikia. Tunasikia, tunapaswa kusikia kilio. Tunapaswa kusikia ole.

Wakati fulani, hili ni baadaye katika sura ya saba, neno alilah linatumika. Ni karibu, haliwezi kutafsiriwa, kilio cha kutisha. Kwa hivyo, ni kilio kikubwa kinachoomboleza, lakini pia tunapaswa kuona baadhi ya mambo yanayoendelea kwa sababu mikunjo imeelezewa.

Na ili kuelewa hilo, tunapaswa kuhisi kwamba mtu yuko katika uchungu mkubwa kiasi kwamba anajikunja na kugeuka na hawezi kutoka humo. Kukunjamana na uchungu. Uchi ni sehemu ya picha, na hiyo ni aibu.

Na inatakiwa kuwasilishwa hivyo. Kunyoa nywele. Zote ni majibu ya ndani kwa msiba mkubwa.

Na tukikosa hili, tunakosa nguvu ya ujumbe wa Mika. Wakati huo huo, anasema katika sura ya tatu, mstari wa nane, nimejazwa na roho ya Bwana. Sauti ya Mika na kiolesura cha sauti ya Bwana.

Wakati mwingine, hatujui ni nani anayezungumza. Anazungumza kwa niaba ya Bwana. Hili ni neno la Bwana.

Na zote mbili zinahusika sana. Vipengele vichache zaidi vya kifasihi ambavyo tunataka kuviandika tunapoendelea. Kuna mazungumzo yaliyowekwa ndani ya nyenzo hii.

Sura ya pili ni mfano mmoja wa kawaida. Hakika sio pekee, lakini tunapojifunza sura ya pili, tutalazimika kutulia na kusema, sasa, subiri kidogo, nani anasema nini? Kwa sababu hatuna uhakika kabisa. Bwana anazungumza, lakini kisha Bwana anamnukuu mtu anayemnukuu mtu mwingine.

Inafanya maisha kuwa magumu kidogo kwa sababu vitu hivi vinafanana; vinatumia neno kugongana, na vinagongana. Na inachukua muda kidogo kutatua hilo. Ongeza hapo, viwakilishi, kama ilivyo kawaida katika ushairi wa Kiebrania, shift.

Kwa hivyo, wanaweza kuwa mtu wa tatu, na kisha itabadilika hadi anwani ya moja kwa moja ya mtu wa pili. Na hiyo lazima iwe sehemu ya uelewa wetu pia. Kuna mifumo ya sauti ya kuvutia.

Mara nyingi, tunafikiria maneno ya kuchekesha, lakini inaweza kuwa jambo la kifahari zaidi kusema tu michezo ya maneno. Kuna marudio; kuna miunganisho. Baadhi ya watu huiita ni kutawanyika kwa matuta kati ya baadhi ya sehemu hizi tofauti.

Nitakupa mfano mmoja tu wa mchezo wa maneno unaovutia sana. Katika sura ya pili, una Mika akiwashutumu manabii wa uongo kwa kusema uongo na udanganyifu. Neno Sheker ndilo linalotumika.

Na kisha katika mstari unaofuata, wanazungumzia kuhusu ada, labda kwa ajili ya unabii unaojumuisha divai na kileo. Na neno la kileo ni Sheker. Kwa hivyo Sheker, Shekar , tunapaswa kuona hilo, tunapaswa kulisikia.

Na ni wazi, hadhira ya Mika ingesikia pia. Kuna mifano yenye nguvu sana, na tutaionyesha tunapoendelea.

Mojawapo ya zile zinazovutia sana, na kuna tofauti za maoni waziwazi katika jinsi ya kuelewa mbichi, nami ninatumia hilo kwa makusudi, ulaji wa watu ambao umeelezwa katika sura ya tatu. Je, ni tamathali ya usemi tu, au kuna kitu kingine kinachoendelea? Au ni sehemu ndogo ya zote mbili? Hizo ni tamathali za usemi zinazovutia sana. Na kisha kwa sasa, hapo kuna kipengele kingine cha fasihi ambacho tunataka kukiandika.

Hili ni neno mahususi sana, lakini tunaposoma sura ya pili, tutaona kwamba neno la unabii—kuna neno la kawaida la shughuli za unabii na unabii—halitumiwi na Mika. Anatumia neno tofauti la Kiebrania, na ni neno linalotafsiriwa kama matone.

Na hili ni katika kubadilishana. Kwa kweli ni kama Mika anavyosema neno la Bwana. Ni matone, watu wanaodondosha na kutabiri.

Sasa, tunapofikia sura ya pili, tutafafanua hilo zaidi kidogo, lakini haihitaji mwanasayansi wa roketi kusema, Ooh, labda kuna ujumbe mdogo unaoendelea. Ikiwa manabii hawa wanadondoka, wanatazamwa kwa kejeli nyingi, kejeli nyingi, ukitaka. Najua hiyo ilikuwa ni mchezo mbaya sana wa maneno.

Nataka tu kusema mambo machache kuhusu, vema, ni masomo muhimu ya kitheolojia kupitia hili, lakini yale ambayo yatakuwa muhimu zaidi kwetu tunapoingia katika sura hizi za mwanzo za kitabu. Kwanza kabisa, jina la Mika si Mika tu. Linamaanisha kitu.

Ni umbo dogo sana la neno. Kwa swali, ni nani aliye kama Bwana? Mimi ni neno la Kiebrania linalomaanisha nani. Herufi hiyo ndogo tunayotafsiri kwa herufi C ni umbo fupi sana la chembe kama. Kwa hivyo, ni nani aliye kama, na mwisho wake, Ah ni umbo fupi la jina la Mungu la Bwana.

Yule tunayejaribu kuepuka kumtamka, lakini Mika-Yahu, Yahu angekuwa akiwakilisha Mungu, tetragrammatoni. Kwa hivyo jina lake lenyewe linauliza swali la kina. Na ni wazi kwamba watu ambao wamechukuliwa na Bwana kwa kutumia jina lake la agano wamekuwa wakivunja agano hilo kila mara tangu mwisho wao.

Inashangaza kwamba kitabu hiki, kama ninavyokuandikia, kinaanza na jina la Mika na mara moja tangazo la uwepo wake, uwepo wake katika ulimwengu wa mbinguni, uwepo wake anaposhuka na kukanyaga; uwepo wake unawashinda. Ni uwepo wake mtakatifu. Cha kushangaza ni kwamba, kwa upande wa muundo, kitabu kinaishia na, ni nani aliye kama wewe, Ee Mungu? Kuanzia sura ya saba, mstari wa 18, ni nani aliye kama wewe? Na kisha kinazungumzia kuhusu Bwana ambaye amewatupa Wamisri baharini, akiwatupa, sura ya saba, mstari wa 15.

Na kisha, hatimaye, mwishowe, tutatupa maovu ya Israeli baharini. Ni nani aliye kama wewe? Kitabu kinaanza na hilo. Ni nani aliye kama Bwana na kinaishia na nani aliye kama wewe.

Kwa hivyo, uwepo wa Yahweh na kwamba hiyo inamaanisha nini, yote hayo yanamaanisha nini, yamejikita katika kitabu hiki kizima. Nimetaja hili tayari, lakini ni muhimu katika uelewa wetu wa uhusiano wa Bwana wa agano na watu wake. Tutazungumzia mengi zaidi kuhusu agano, hasa tunapofikia sura ya sita, lakini ni muhimu kukumbuka kwamba hili lilikuwa makubaliano ya lazima na watakuwa wakivunja agano hilo mara kwa mara.

Na walipovunja imani, Bwana atawaita tena. Atawaita tena kwa kutumia manabii wake, ambao Doug Stewart miaka iliyopita katika jinsi ya kusoma Biblia kwa thamani yake yote, aliwaita wapatanishi wa utekelezaji wa maagano. Kama ilivyotajwa katika sura ya sita muda mfupi uliopita, wakati mgogoro unapoanza katika Mika sura ya sita, moja ya mambo ambayo Bwana anawaita watu hawa kufanya ni kukumbuka, kukumbuka, kukumbuka, kwa sababu ni wazi wamekuwa wakisahau na kutotii pia.

Kwa hivyo, wapatanishi wa utekelezaji wa agano, hilo linafanyaje kazi? Naam, Bwana na rehema yake, hata wakati watu hawa walikuwa waasi kabisa, uasi mkali, Bwana huwatuma manabii. Anawatuma manabii kuwakumbusha watu katika nyakati hizi za

uasi mkali na hali hizi za kihistoria zilikuwa mbaya tu. Manabii wapo kuwakumbusha watu kuhusu Mungu ni nani, alichohitaji, nini kingetokea ikiwa hawangekuwa watiifu? Na hiyo ndiyo ilikuwa jukumu la watu hawa, kuwaita warudi kwenye utii.

Na kwa hivyo, hasa katika sura ya sita, tutaona masharti hapa. Sikiliza, tetea kesi yako. Bwana ana mashtaka pamoja na kumbukumbu niliyoitaja muda mfupi uliopita.

Hukumu hizi zilizokumbukwa kwa nguvu ya manabii hazijitokezi ghafla katika Pentateuki, hasa katika Mambo ya Walawi 26 na Kumbukumbu la Torati 28, na sehemu zingine pia. Tunajifunza kwamba laana hizo zinazotamkwa juu ya watu kwa sababu ya kutotii, kwanza kabisa, zimekusudiwa kuwarudisha. Mambo ya Walawi 26, mwishoni mwa sura, inaweka wazi kabisa kwamba haya yote yalikusudiwa kuwarejesha watu wa Mungu katika utii.

Lakini kwa madhumuni yetu, tunaona kwamba kila moja ya haya yamehifadhiwa, vema, yamehifadhiwa katika nchi iliyo katikati na mambo yote tunayotaka kuzingatia kuhusu nchi iliyo katikati kwa sababu moja ya adhabu ilikuwa kwamba maadui wa kigeni watawafikia. Adui wa kigeni watawafikia. Kama wangekuwa watiifu, wangewafukuza maadui.

Lakini walipokosa kutii, Bwana alisema maadui atakaowatumia kuleta hukumu juu yao. Nami naona tu, Isaya 10 inaita Ashuru adui huyo wa karne ya nane, fimbo ya Mungu. Adhabu hizi pia zilikuwa na athari za kijamii na kiuchumi.

Tutaona katika kipindi chote hicho kwamba walipokuwa hawatii, mzabibu haukuzaa matunda. Hawangekanyaga zabibu. Hawangeweza kuishi kwa aina ya vitu ambavyo ardhi kwa kawaida ingezalisha kwa sababu mvua haingenyesha, na kwa hivyo, hawangezalisha mazao.

Jambo moja zaidi linalohitaji kusemwa kuhusu hili. Manabii hawa wa hukumu hufuatwa kila mara na maneno ya matumaini. Hili ni kweli katika Mika.

Ni kweli katika matamko mengine ya kinabii pia. Daima kuna tumaini lililojengwa ndani ya hili. Na kuhusu Mika, atatumia neno mabaki mara nyingi.

Naam, kwa namna fulani kumaliza nyenzo zetu za utangulizi kuhusu asili za kijiografia na kifasihi za kisheria na kihistoria, tungekuwa wazembe ikiwa katika kuzingatia mambo haya yote, hatungekuwa na wasiwasi wa kujua jinsi tunavyoyafikiria katika karne ya 21. Kwa hivyo, ninapendekeza matumizi kadhaa yanayowezekana, au labda niseme maeneo ya kuzingatia matumizi kwa kanisa, haswa kanisa la Magharibi, kwa wakati huu. Daima kuna haja ya kuzingatia athari za ukuu wa Mungu.

Najua hilo hujikunja kwa urahisi sana. Ni vigumu zaidi kujikita katika hilo. Ni vigumu zaidi kuzingatia matumaini wakati mambo ni ya giza na ya huzuni.

Ujumbe mkuu wa Mika ni wa giza na huzuni, lakini pia anawarudisha watu kwenye tumaini. Malengo ya Mika yanaendana na muktadha wetu kwa sababu anazungumzia dhidi ya dhuluma na dhidi ya uwongo kwa nguvu kutoka kwa uongozi.

Wakuu wote wa jamii wanahusika katika aina fulani ya udanganyifu. Anazungumzia uongozi mbovu. Anazungumzia ufidadi wa maadili.

Na, bila shaka, wanapoacha kufundisha Torati ipasavyo, hakuna nanga tena, na hilo ni jambo baya sana. Bila shaka, tunapoangalia kila moja ya hayo, hatuwezi kujizuia kusema, Mungu wangu, mambo hayajabadilika sana katika miaka 3000. Kwa hivyo Mika ni nabii wa wakati unaofaa sana.

Hata hivyo, ingawa inaweza kuwa vigumu kufanya hivyo, tuna ahadi hii ya ajabu kwamba kungekuwa na mtawala ambaye asili yake ilitoka zamani, Bethlehemu Efrata. Ingawa wewe ni mdogo miongoni mwa koo za Yuda, mmoja kutoka kwako atatokea atakayetawala. Hii ndiyo sehemu ambayo Mamajusi walipokuja Yerusalemu kuuliza, yuko wapi yeye aliyezaliwa Mfalme wa Wayahudi? Herode alikuwa na hekima ya kushauriana na uongozi, nao walinukuu sehemu hii.

Cha kufurahisha ni kwamba, hatuna ushahidi kwamba waliwafuata Mamajusi ili kupiga magoti miguuni pa mtoto huyo aliyezaliwa Bethlehemu, lakini walijua kifungu hiki kutoka kwa Mika. Kwa hivyo sio tu kwamba tuna unabii wa Mika ukiendelea hadi wakati wa Hezekia, bali pia tunauendelea hadi karne zilizofuata hadi karne ya kwanza. Naam, hilo linasimamisha utangulizi wetu kwa sasa.

Tutaendelea hivi punde hadi sura ya kwanza.